

Kaynak 1

Mezopotamya'da ekonomik hayatın temeli tarımdır. Sümerler, kuraklık ihtimaline karşı ürünün depolanması ve dağıtılması amacıyla tapınaklarını depo olarak da kullanmışlardır. Bu ürünleri kayıt altına almak için kullanılan semboller sayesinde çivi yazısını icat etmişlerdir (MÖ 3200). Sümerler tarafından kullanılan çivi yazısı, dünya tarihindeki ilk yazı olarak bilinmektedir. Yazının icadı ile tarihî çağlar başlamıştır. Çivi yazılı kil tabletler de kitabın ilk örneklerini oluşturmuştur (Görsel 3.37).

Kınal, F. (1969). s.1-16

Görsel 3.37

Kaynak 2

Depo kaydında kullanılan çivi yazılı tabletler, alışverişlerinde makbuz işlevi de görmüştür. Çivi yazılı bu tabletler, ilerleyen zamanlarda birçok dinî ve edebî metni üzerinde taşıyan kitaplar hâline gelmiştir. Örneğin Gılgamış Destanı, kil tabletlere yazılmış edebî eserlerden biridir. Kil tabletler, ayrıca krallığa ait ferman, antlaşma veya kanunlar için de kullanılmıştır. Sümer Kralı Urukagina'nın MÖ 2375'te hazırlattığı kanunlar, tarihte bilinen ilk yazılı kanunlar olmuş ve tabletleri günümüze kadar ulaşmıştır. Bu tabletlerin bir kısmı Fransa'da bulunan Louvre (Luva) Müzesinde sergilenmektedir (Görsel 3.38).

Tunçel, O. (2020). s.305-321

Görsel 3.38

Kaynak 3

Matematik alanında önemli gelişmeler kaydeden Sümerler, altmışlık sayı sistemini bulup kullanmışlardır. Bu dönemden günümüze kalan tabletlerde tarihteki ilk çarpım işlemlerine rastlanmıştır. Üçgenin ve dikdörtgenin alanları, küpün hacmi ve bir çemberin 360 derece olduğu ilk kez Sümerler tarafından hesaplanmıştır (Görsel 3.39).

Kara, K. (2017) s.16-20

Görsel 3.39

2 Kaynaklarda Sümerlerin çivi yazısı ve kil tabletleri hangi amaçla kullandıkları ve ortak mirasa katkıları ile ilgili hangi bilgi yer almaktadır? Söyleyiniz.

Sümerler çivi yazısını ürünlerin kaydını tutmak, ticari işlemleri ve bilgileri yazılı olarak saklamak için kullanmışlardır. Kil tabletleri ise yazıları, kanunları, anlaşmaları ve edebî eserleri kaydetmek için kullanmışlardır. Yazıyı icat ederek bilgilerin gelecek nesillere aktarılmasına ve dünya kültür mirasına önemli katkı sağlamışlardır.

Bilgi Kutusu

Tekerleğin ilk olarak MÖ 5000'lerde Mezopotamya'da bulunduğu sanılmaktadır. Ancak o dönemde tekerleğin seramik kap yapmak için seramikçi çarkı olarak kullanıldığı kabul edilmektedir. Bilinen ilk tekerlek kalıntılarına Ur şehrinde rastlanmıştır. Sümerler, tekerleğin icadıyla arabalar yapmaya başlamış ve hayvanlarla çektikleri arabaları hem yük taşımada hem de savaş aracı olarak kullanmışlardır.